

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.

Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.

Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.

Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.

All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.

If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

LUNDS
UNIVERSITET

UPPSALA
UNIVERSITET

PRINSSAM

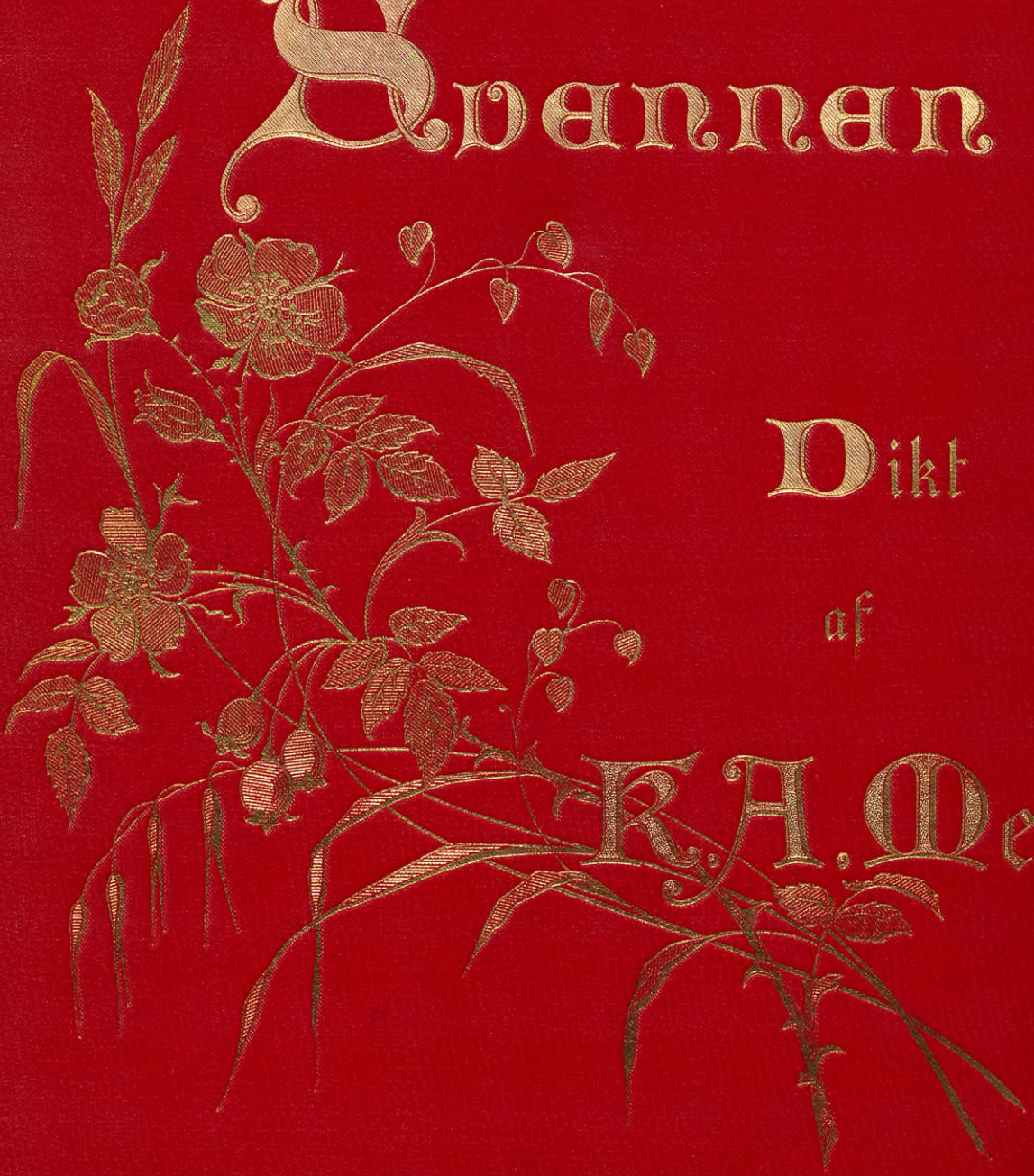
och

SVANNAN

Dikt

af

K. A. Melin

Allmänna Sektionen

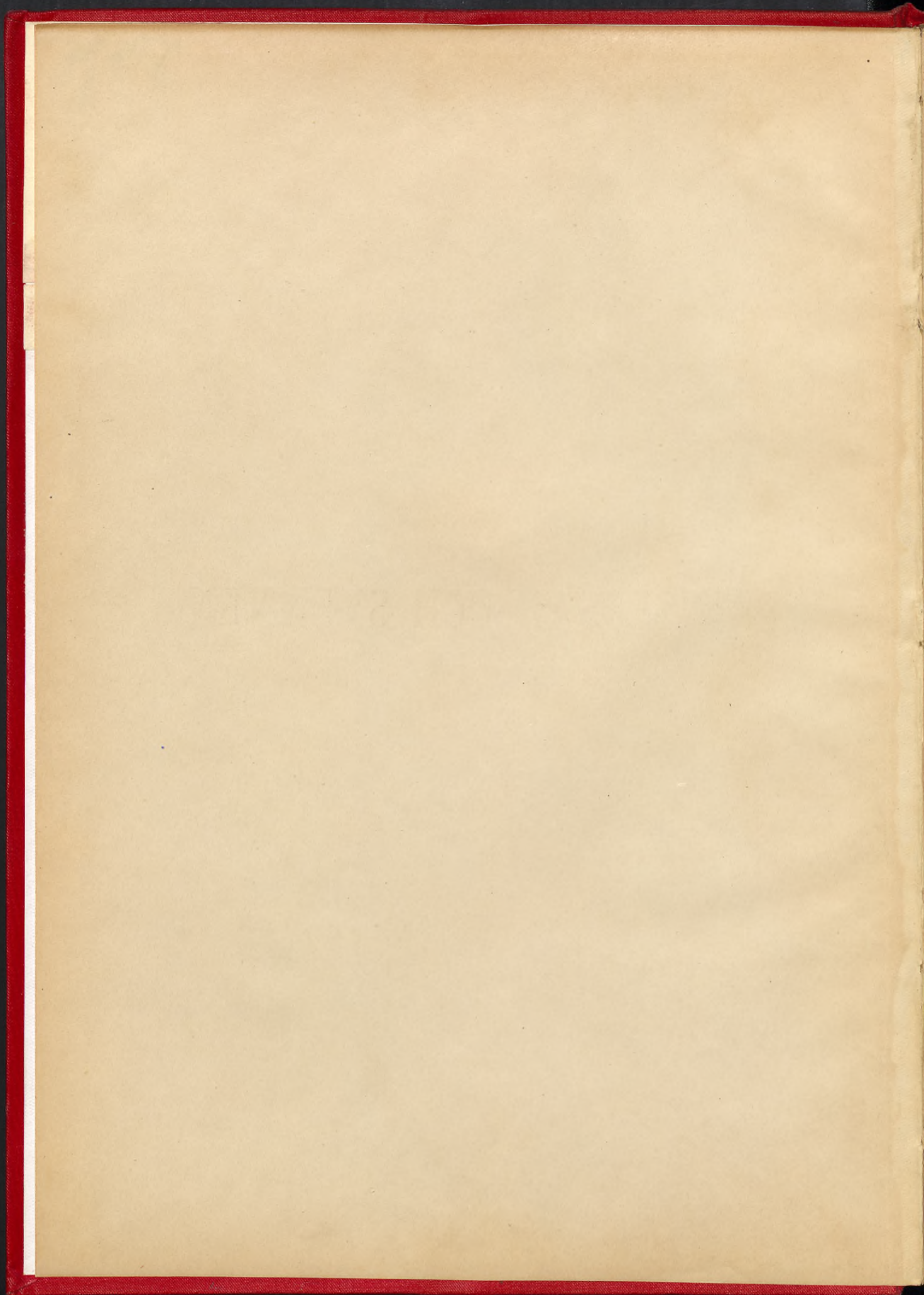
Litt.
Sv.

lv. 34
1225

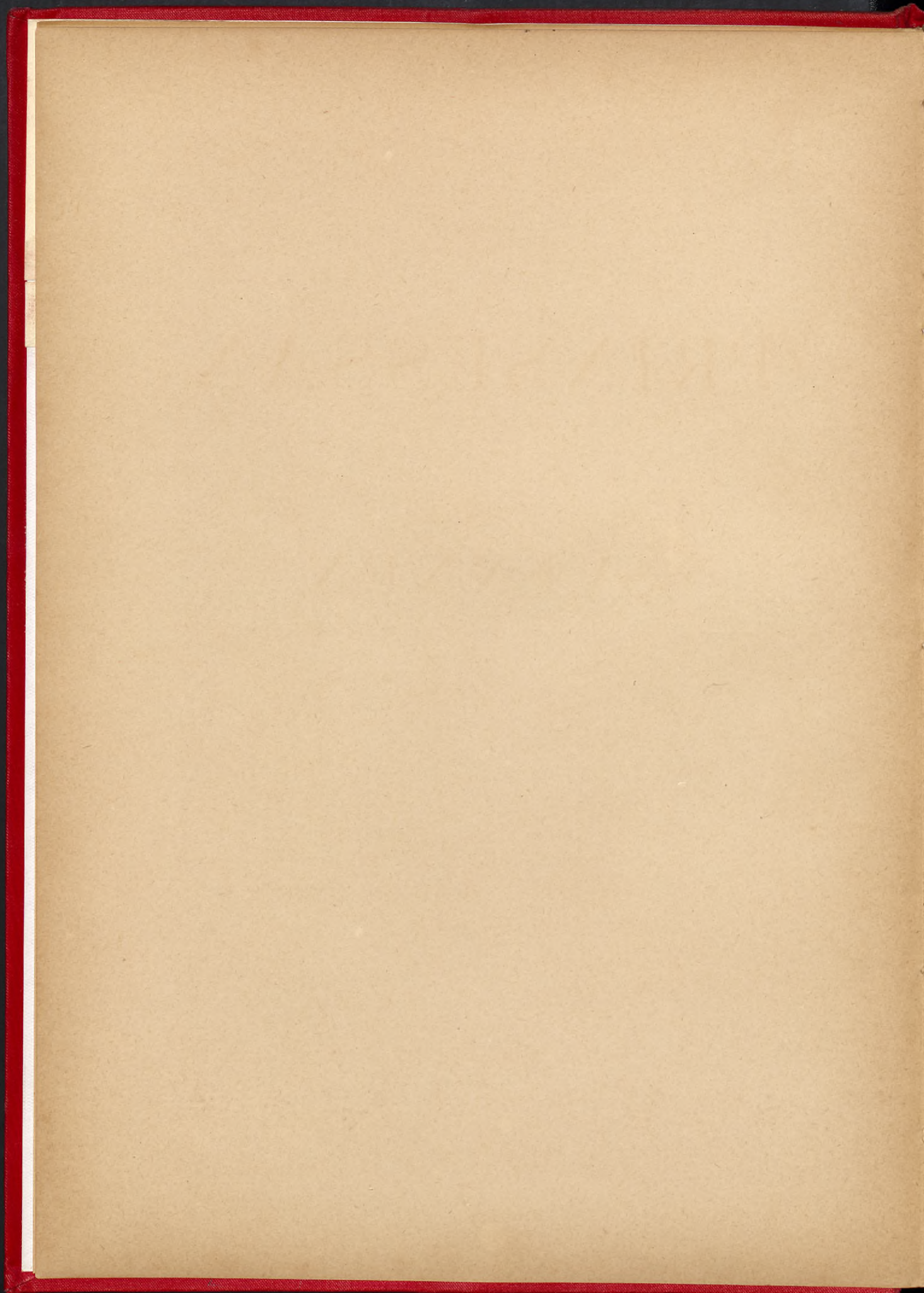

10576

PRINSESSAN OCH SVENNEN

PRINSESSAN OCH SVENNEN

PRINSESSAN

OCH

SVENNEN

SAGODIKT

AF

K. A. MELIN

STOCKHOLM
WILHELM BILLE
MDCCC LXXXV

ILLUSTRATIONERNA

AF

MARIA KARDELL

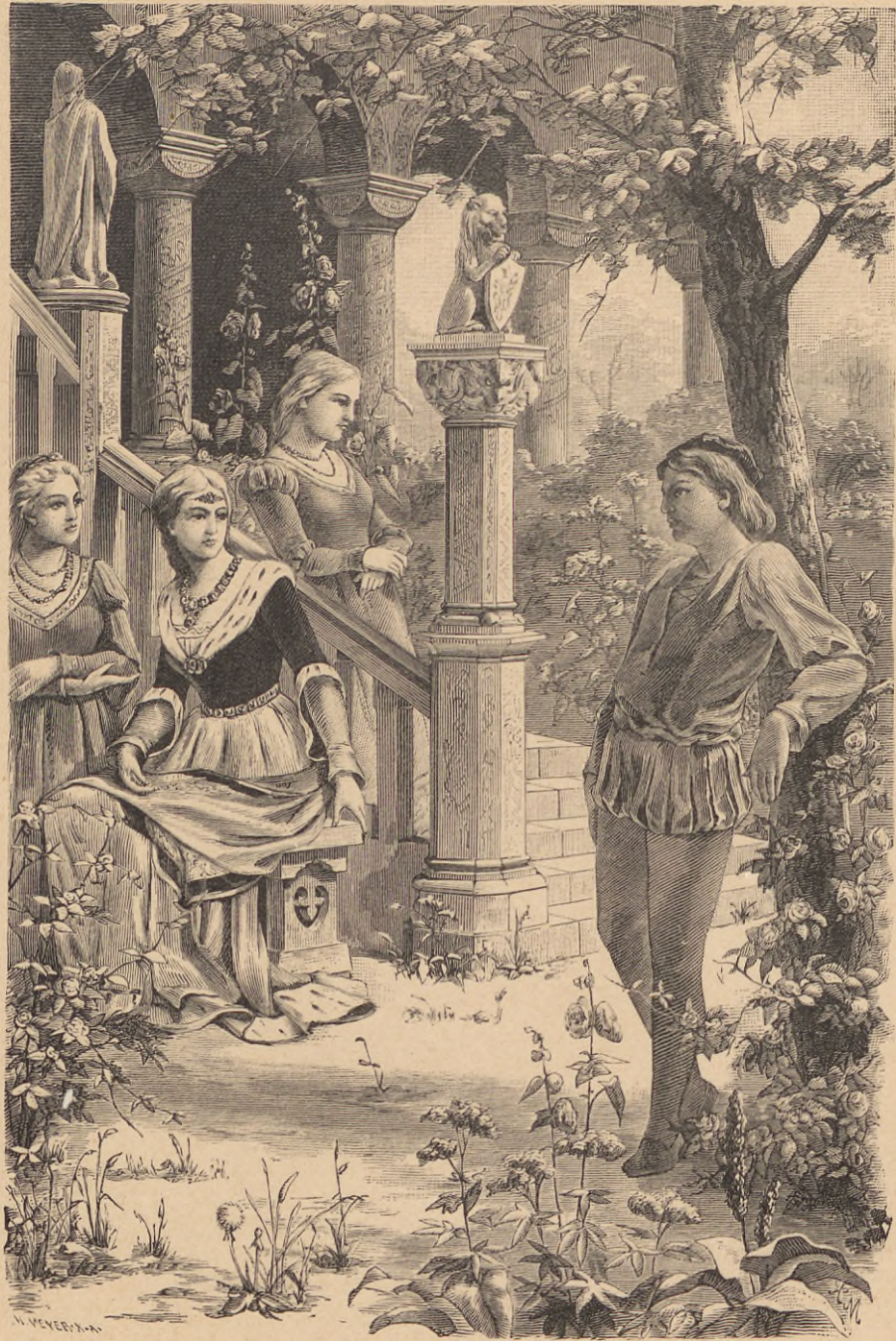
FOTOTYPI OCH TRYCK

FRÅN

CENTRAL-TRYCKERIET

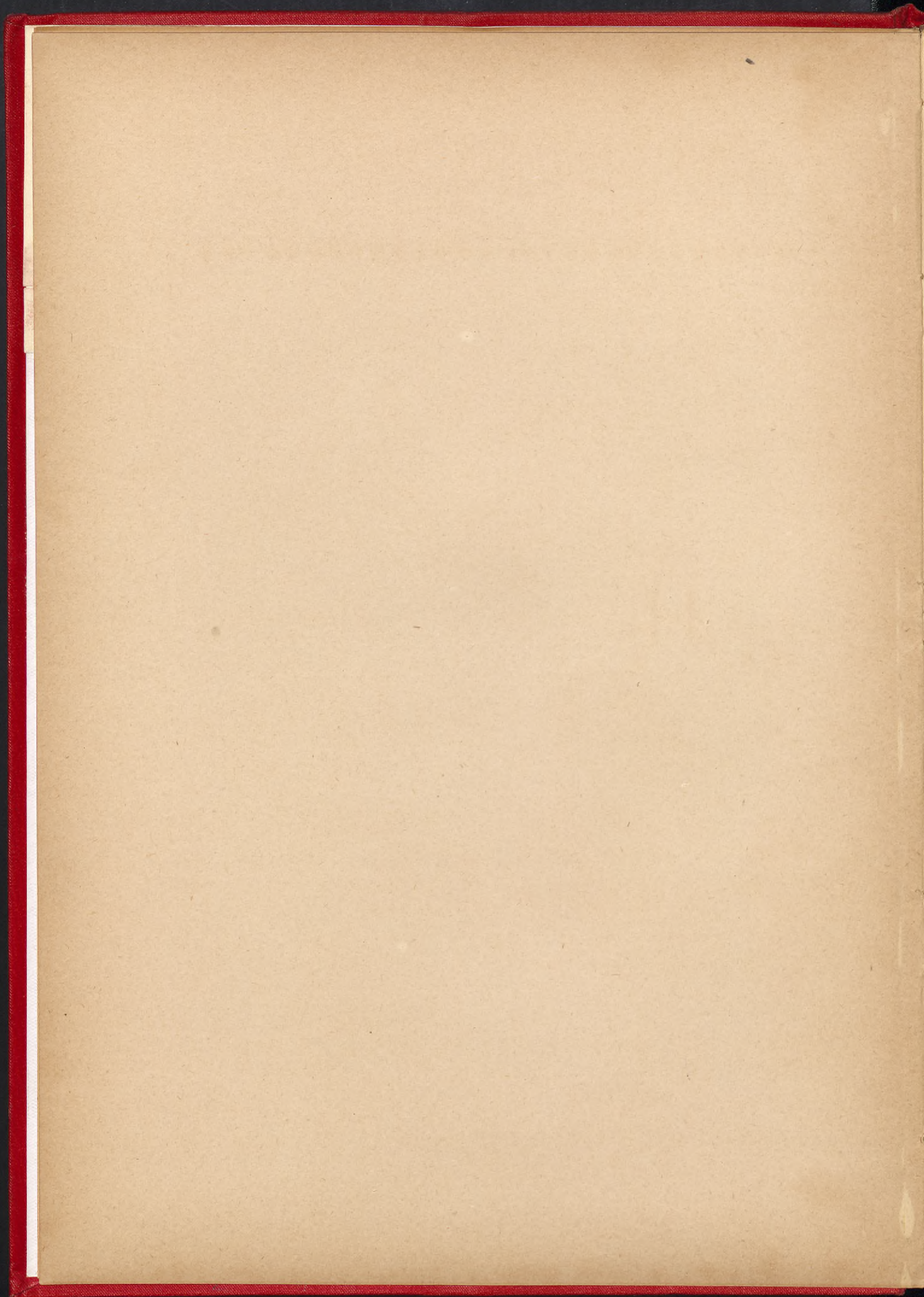
STOCKHOLM

1885

I.

I ROSENGÅRDEN

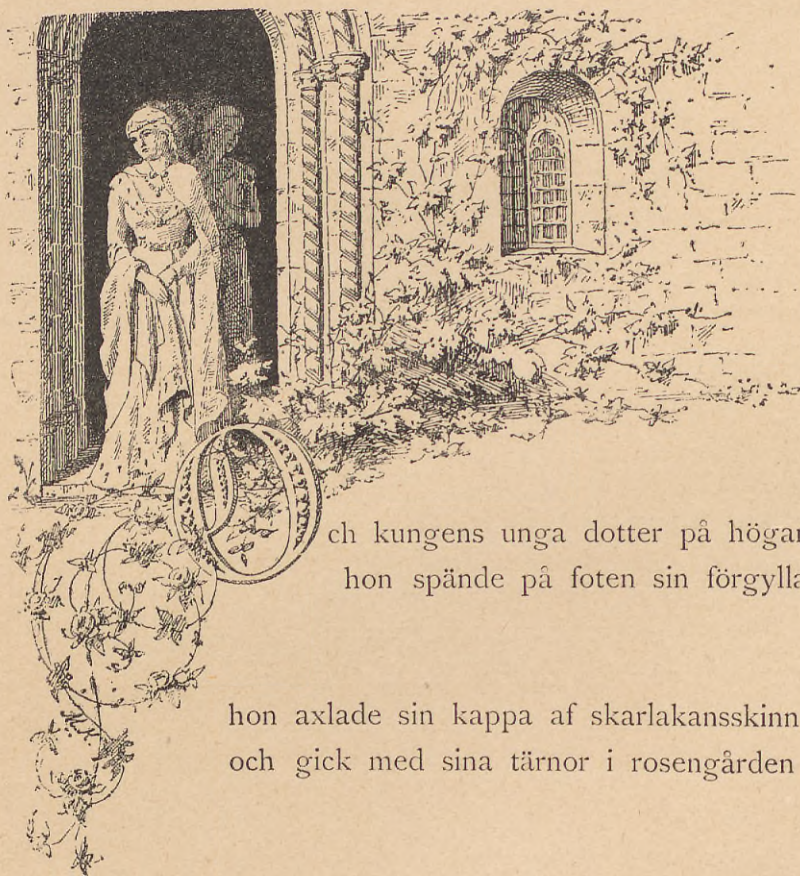
Hvem sjunger så fagert på konungens gård
i midsommartider?

Det är liten sven, som om blomstren har vård,
han sjunger, medan dagen den lider.

Han sjunger och sjunger och tänker ej derpå
i midsommardagar;
han sjunger för träden och för blommorna små,
den sången så väl dem behagar.

Han sjunger och sjunger hela dagen lång
i midsommarstunder,
och fruar och tärnor, de lyssna till hans sång,
och fåglarna i rosendelunder.

Fröjdefullt han sjunger, fattig liten sven,
 medan dagen den lider,
 och konungen sig gläder med alla sina män
 i strålande midsommartider.

och kungens unga dotter på höganloftsbro,
 hon spände på foten sin förgyllande sko;

hon axlade sin kappa af skarlakansskinn
 och gick med sina tärnor i rosengården in.

PRINSESSAN:

Och hör du liten smådräng, hvi sjunger du så?
 hjertat blir sorgset, när jag lyssnar derpå;

jag kan icke leka med tärnorna mina,
om natten icke sofva för sångerna dina.

SVENNEN:

Och är min sång dig så mycket emot,
så vill jag tiga förutan knot.

Och om mina visor din ro förstöra,
så skola de aldrig nå ditt öra.

PRINSESSAN:

O nej, o nej, stäm upp din sång,
annars blifver mig verlden för trång.

Jag miste min ro, när din sång först ljud,
men sjunger du ej mera, det blifver min död.

Så säge du mig ditt hem, din släkt,
och hvad det varit, som din sång har väckt.

Ja sjung! — sjung alla dina visor för mig,
och silfver och guld det gifver jag dig.

SVENNEN:

För silfver och guld jag sjunger ej,
jag sjunger för att hjertat mig tvingar
Jag söker ingen annan lön, o nej!
än att sången ett gensvar bringar.
Och kunde jag lösa din andes tvång,
för dig jag ville sjunga min lefnad lång,
ville med jublande tunga
sjunga för dig min skönaste sång.

Jag känner ej fader, jag känner ej mor:
af näcken jag lärde mina sånger;
och skogsfrun, som djupt in i skogen bor,
jag gästtat mång tusende gånger.

Jag hörde hennes stämma i vindens sus
genom furornas mäktiga pelarhus,
som näcken bland strandens alar
talar i forsens melodiska brus.

Och sången, den blef mitt lif, mitt allt,
min tröst, när annat månde svika;
när det blåste kallt, när jag frös och svalt,
den värmde och mättade tillika:
så vet, att om stundom sångens röst
fyller med oändligt ve ditt bröst,
den gifver dock själen vingar,
bringar omsider gudomlig tröst!

Och svennen sjöng, och svennen qvad,
då spelade träden med alla sina blad;

och alla små örter, som stodo i knopp,
slogo sina blomsterögon opp;

och fåglarna alla under himmelen blå
började ljufligt sina drillar slå;

och alla små tärnor i sången stämde in,
och prinsessan lyssnade, så glad i sitt sinn'.

en aftonstjernan lyser snart
 på spegelblanka vatten,
 och klosterklockan klingar klart
 i sommarljumma natten:
 nu dröj ej längre, jungfru skön,
 hos sångaren i lunden grön —
 Ave, ave
 maris stella!
 ljuder munkars aftonbön.

I ljusa sommarnattens frid
 hur ljuft det är att sjunga!

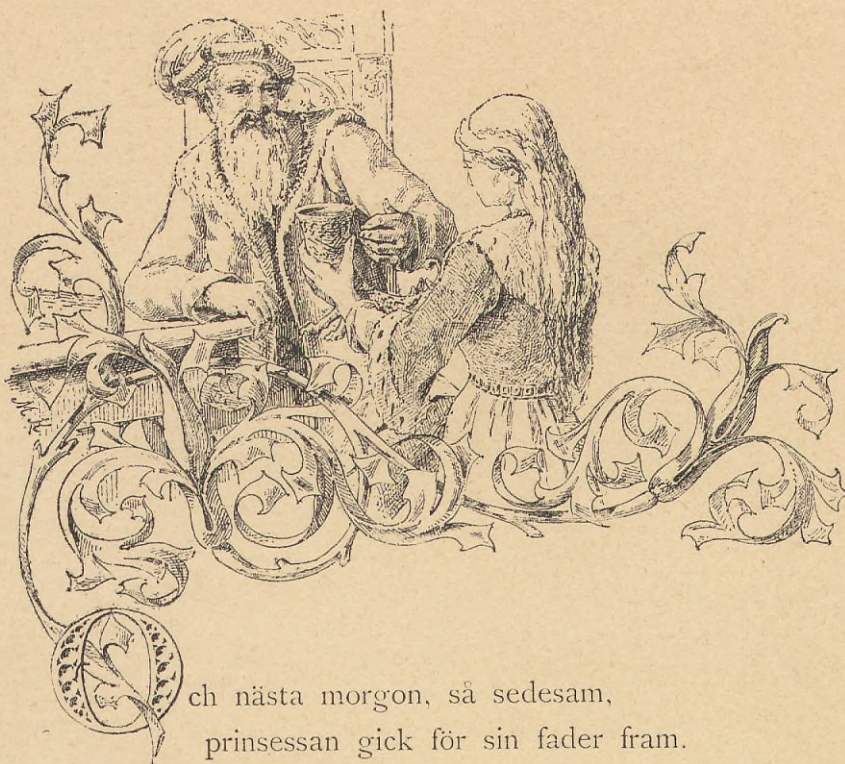
SVENNEN:

Farväl, du kungadotter blid!
 god natt, I tärnor unga!

PRINSESSAN OCH TÄRNORNA:

God natt, du fagre ungersven!
 i morgon träffas vi igen —

 Ave, ave
 maris stella!
 ljuder munkesången än.

och nästa morgon, så sedesam,
prinsessan gick för sin fader fram.

Ett horn hon fylde med nybrygdt mjöd
och höfviskt gamle kungen det bjöd.

PRINSESSAN:

Drick mig nu till, min fader kär,
och hör hvad din dotter af dig begär!

Det sjunger så fagert i rosengård,
det är liten sven, som om blomstren har vård;

du gifve mig honom att vara min sven
och taga sin plats bland konungens män;

han bäre min falk, han före min häst,
och ride på jagten ständigt mig näst;

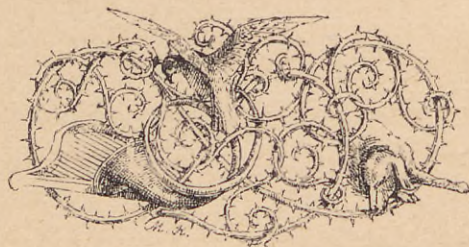
han läre sig gyllene harpan slå,
och sjunge sina visor för tärnorna små!

Den gamle kungen helt listigt log,
och en väldig klunk ur hornet han tog.

KUNGEN:

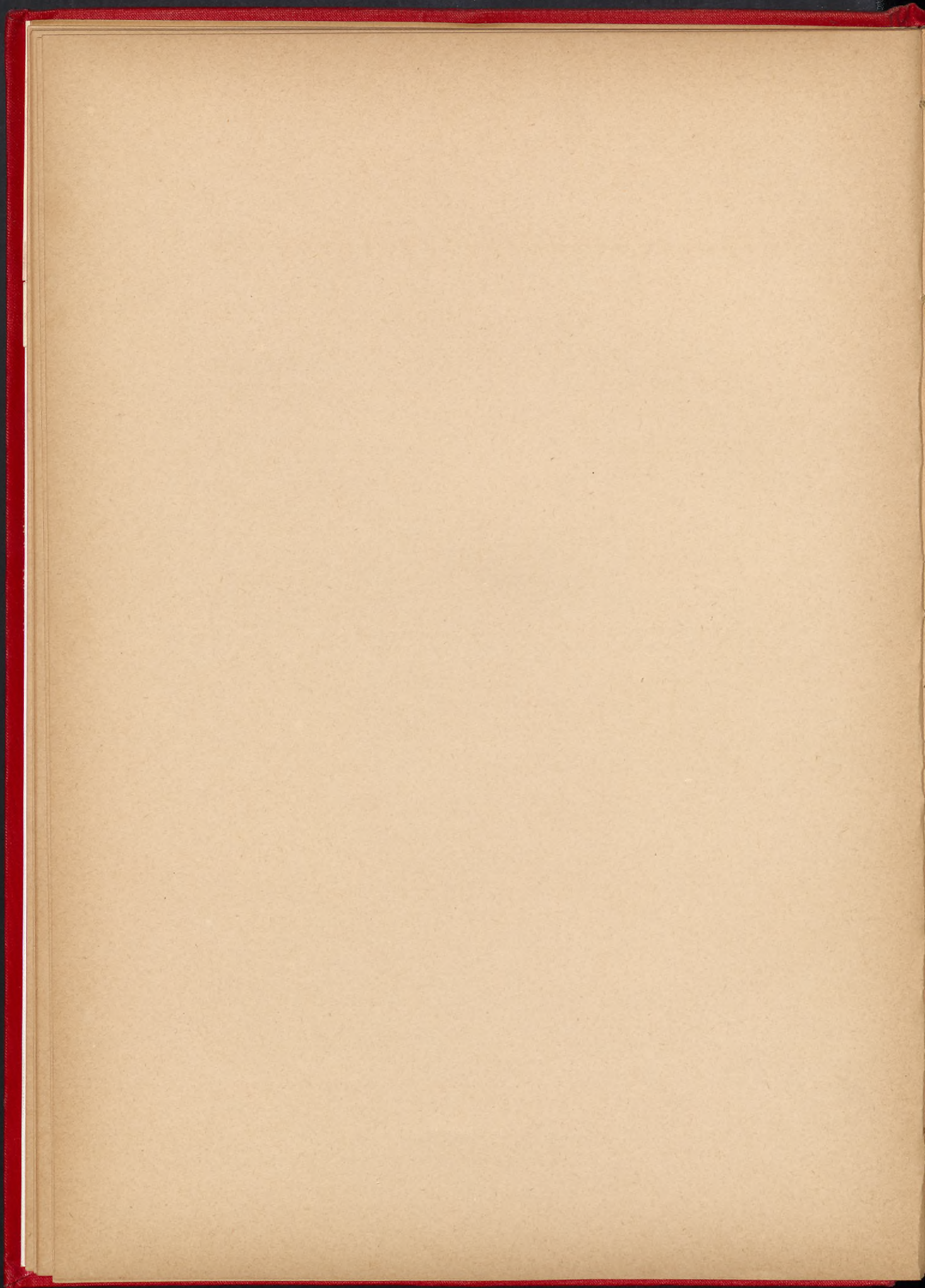
God var drycken! — gerna mer
gåfve jag den, som så vackert ber.

Blef så svennen i konungens gård
att rida med hök och hund:
han jagar hjort, han jagar mård
i arla morgonstund;
han sjunger sina visor och blåser i sitt horn
för slott och torn
och i den gröna lund.

II.

PRINSEN AF ÖSTERLAND

Rida i kungagården in
på fålar, svarta som sot,
klädde i guld från hufvud till fot,
moriske väpnare trenne,
hvar med gåfvan sin.

Ett kostbart svärd, af dvärgar smidt,
den förste af dem bar fram;
den andre en hjälm med juvelprydd kam,
den tredje en sköld af silfver
med en gyllne sol i dess midt.

”Detta sänder från Österland
en prins med rykte stort!
Kungadotterns fågring han sport
och kommer med rika håfvor
att bedja om jungfruns hand.”

Smattrande horn och hofslags dån,
trummor och jubelrop!
Följd af en larmande krigarhop
kommer med spann af tigrar
den moriske kungason!

Under ett utspändt purpurtak
i all sin kungliga skrud
han hvilar på lurfvig lejonhud,
och hundra lastkameler
följa i sakta mak.

”Hell dig, prins af Österland,
kommen fjerran ifrån,
hell dig, moriske kungason! —
Med gyllne kedjor försåtligt
du mångens hjerta band.”

Och främlingaskaran till mötes gick
den åldrige kung med vördigt skick.

KUNGEN:

Varen välkomne till bergig nord,
män ifrån Blålands soliga jord!
Eder med handslag på nordmannased
helsar drotten vid borgaled.

Bjuden, svenner, till lek och glam!
bären bräddfulla hornen fram!
sånger och skämt och höfviskt tal
främje glädjen i kungasal!

Nu går leken med fröjd och gamman,
 morer och nordmän leka samman,
 danslåt klingar, sången ljuder,
 listig tärna åt blåman bjuder
 horn, som räcker till golfvet ner —
 hornet han tömmer och ropar: mer!

Lätt går leken, — i yra ringar
 hvar sin tärna i dansen svingar;
 Anund rese i hopen spanar,
 Blålands kämpar till tvekamp manar:
 småväxt främling, fem fot lång,
 lägger den väldige gång på gång.

Leken går öfver stock och tilja,
 ungersvennen lyster att gilja,
 smidig gäst i förväg hinner,
 lätt liten tärnas gunst han vinner:
 ljushyllt mö och blåsvart mor
 tråda dansen med fågnad stor.

Leken går uti lunden gröna,
segerns pris skall mandom löna;
Torbjörn, främst bland kungens hjeltar,
midt för porten ett stenblock vältar:
blåman vet att vända syn,
slungar det hänfullt högt mot skyn.

Leken går öfver berg och backar,
kämpar brottas, så svetten lackar;
lustigt leken går under linden,
mången jungfru bleknar om kinden:
kungadottern i yrande dans
mister så när både minne och sans.

PRINSEN:

Och hör du, skön jungfru, du blifve min brud!
dig ger jag drottningenamn och skrud.

Ville du vara mig af hjertat huld,
gerna jag gåfve min krona af guld.

Och ville du fara af landet med mig,
alla mina skatter dem gåfve jag dig.

Skön jungfrun blef så röd om kind,
sprang sin kos så lätt som en vind.

en liten sven i kungasal
stämmer de gyllene strängar,
han sjunger så fagert som göken gal,
som lärkan öfver blommande ängar:
"Stolts jungfru skön, ditt fosterland
håller dig fast med tusen band?" —
så gladelig
han leker på de gyllene strängar.

PRINSESSAN:

Du kungason, du bedje icke så!
dina fagra löften, dem aktar jag ej på.

Det blir mig så svårt, jag är ännu för ung,
jag kan icke bära en gullkrona tung.

Men bed mig om annat, du riddare bård,
allt hvad du önskar jag ger i ditt våld.

Skön jungfrun blef både hvit och röd,
fradgande hornet hon gästen bjöd.

och liten sven i kungasal
slår högt den ljudande harpa,
han sjunger sitt hjertas djupa qual
i toner varnande, skarpa:
»Stolts jungfru skön, du akte dig väl,
sälj icke för glitter och guld din själ!» —
så sorgelig
han spelar på den ljudande harpa.

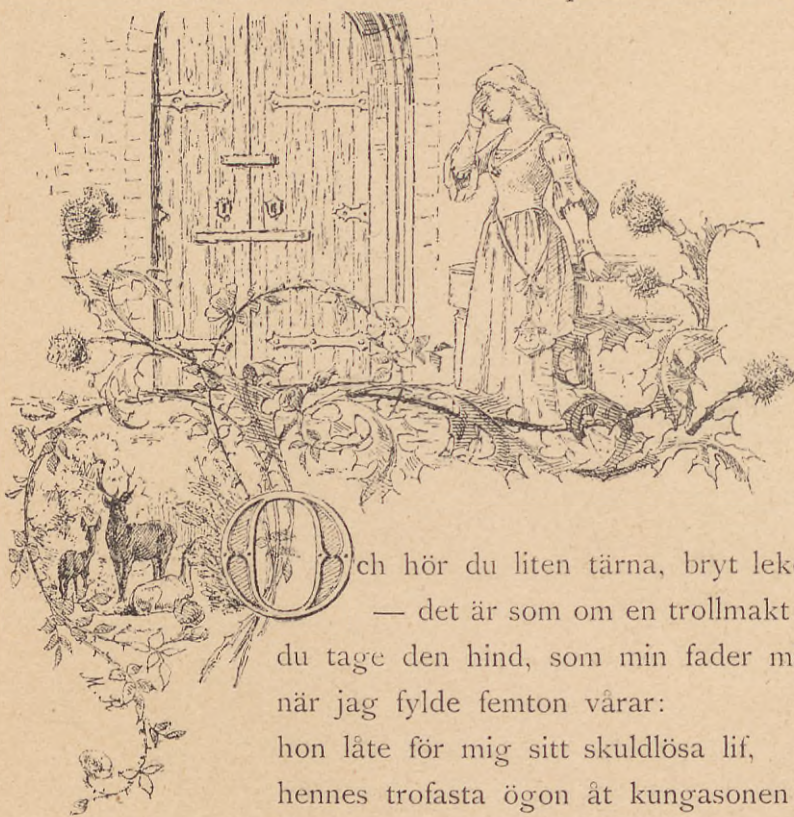
PRINSEN:

Och hvad du nu lofvat, det hålle du väl:
gif mig liten spelman att vara min träl!

Hans sånger de skära i mitt öra så hvasst,
hans ögon de lita till skön jungfrun så fast.

Så tag liten spelman, i tornet honom sätt,
och gif mig hans ögon till en kostelig rätt!

Skön jungfrun grät, skön jungfrun bad,
men likväl så blef det som prinsen sad'.

Och hör du liten tärna, bryt leken af!
— det är som om en trollmakt mig dårar —
du tage den hind, som min fader mig gaf,
när jag fylde femton vårar:
hon låte för mig sitt skuldlösa lif,
hennes trofasta ögon åt kungasonen gif! —
så bitterlig
hon gråter de stridaste tårar.

Men tårnor små vid midnattstid
slå fångselporten på gafvel vid.
— Stolts jungfrun sitter ensam och klagar.

De föra liten sven till borgaled,
de föra honom ut på villande hed.
— Hon sörjer både nätter och dagar.

»Fly ungersven, fly härifrån
undan den grymme kungason!»
— Stolts jungfrun gråter allena.

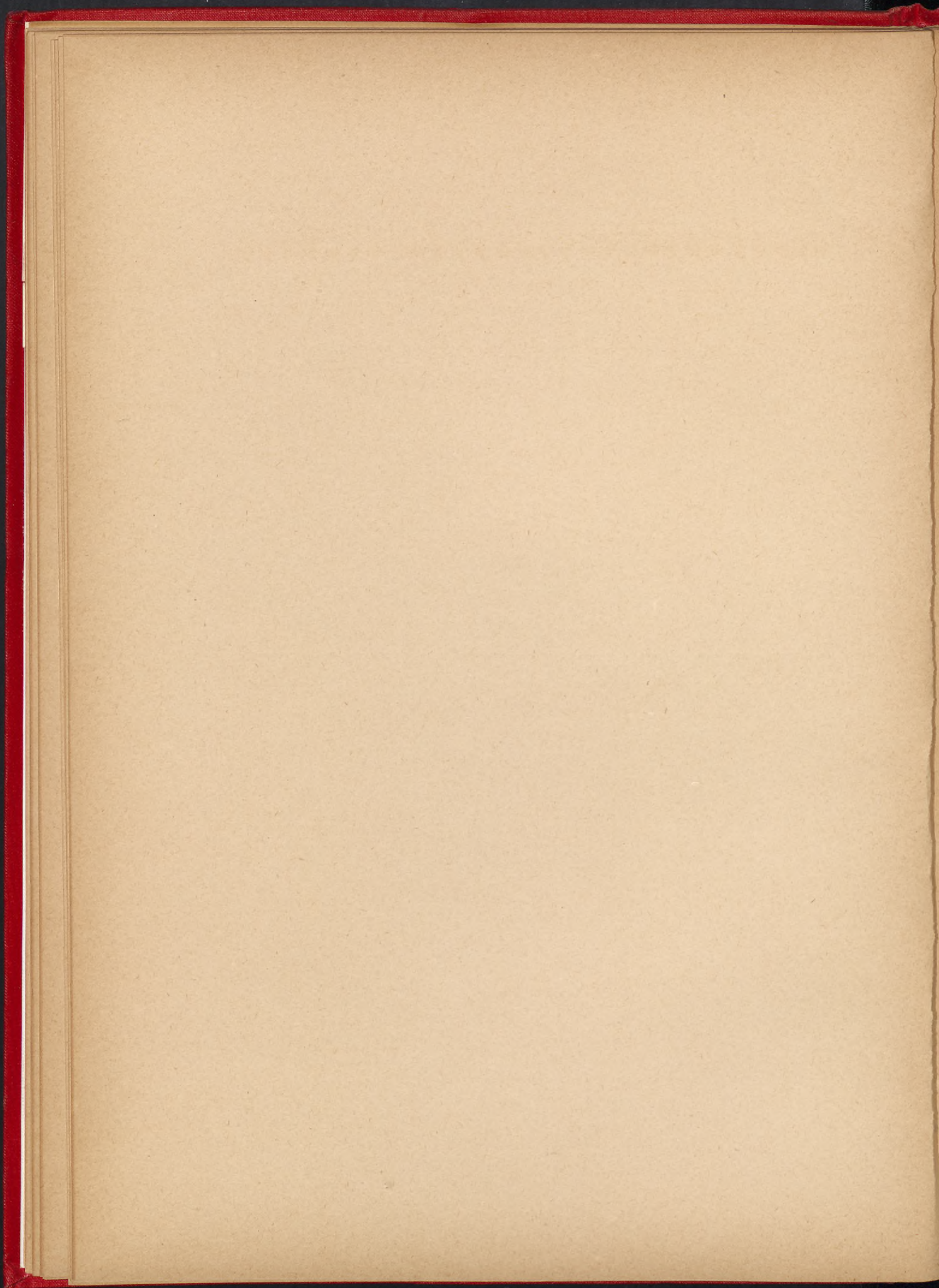
»Och skydde dig Gud, du ungersven!
När rågen blir mogen, du kommer väl igen.»
— Ty sorgen kan hjertat rena.

III.

SVENNENS ÅTERKOMST

Nu råder sorg
i kungaborg
med gråt och suckar mång:
ej jagas rå,
ej ulfven grå,
ej höres skämt och sång.

Den gamle kung
käns kronan tung,
se'n trollet i sitt garn
vid listig lek
så grymt besvek
det ädla kungabarn.

På vingad häst
den falske gäst,
ett troll i lånad hamn,
försvann så brådt
från kungaslott
med jungfrun i sin famn.

Men kungen reste sig upp från bord
och tog med darrande röst till ord.

KUNGEN:

Långt bortom sjö och berg och dal,
bortom skogar tjugumila
bor min dotter i trollets sål:
— den gamle lyster hvila.

Hvem är den kämpe god, som vill
 stolts jungfrun till räddning ila?
 Han tage hennes hand och mitt rike dertill!
 — den gamle lyster hvila.

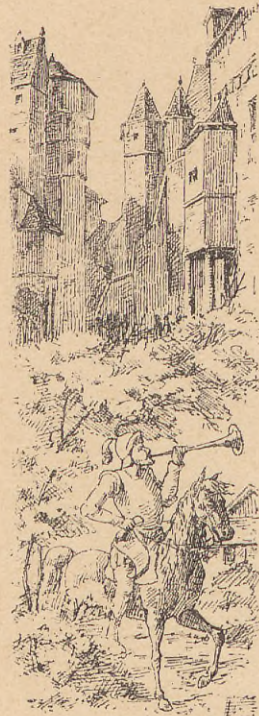

Och alla de kämpar i borgasal
 lyssnade noga till kungens tal:

”Vi gifvit dig, frejdade kung, vår ed,
 vi följt dig troget, när i spetsen du red.

Du låte ditt stolta stridsrop skalla:
 i döden följa dina kämpar alla!

Men att taga från trollet din dotter kär
 hör den blott till, som Gud det beskär.”

Och kungen sände sin härold ut
att allom göra veterligt kungens beslut.

Han ropade ut för kungens borg,
han ropade ut på gårdar och torg:

"Den kungadottern rädda vill
ger kungen hennes hand och riket dertill."

Och budet gick från man till man;
omsider till biltog sven det hann.

Och svennen vände till kungsgård om;
frimodigt fram för kungen han kom.

SVENNEN:

Du gamle kung, du fatte nu mod!
än blifver dig lyckan åter god.

Du låte det goda mjöd dig smaka!
stolts jungfrun bringar jag dig tillbaka.

KUNGEN:

Min son, min son, du är allt för vek,
du är icke van vid riddarelek.

Ej kan du den listige våldsman vinna;
som fågeln kan han flyga, som ormen rinna.

SVENNEN:

Med sångens vapen jag segra vill,
dess kraft jag ofta försport:
för tonernas lek tiger ulfven still,
jag tämjer den skygga hjort.

Gif mig blott med
å villsam led
den harpa jag fordom så ofta stämt,
de skära, gyllene strängar,
dem aldrig ett missljud skämt.

Så slår jag harpan, der jag går fram,
tar icke om vägen fel,
håller jag blott från rost och dam
rent mitt strängaspel.

När sången hörs,
hvert hjerta rörs;
när harpotonerna ljuda klart,
ej trollen sin makt kunna öfva,
ej visa sin rätta art.

Och när på färden jag hunnit sist
skön jungfruns fångselbur,
ej båtar trollet dess arga list,
jag sjunger den fångna derur.

Kan jag ej mer,
med fröjd jag ger
för kungadottern mitt unga lif:
gerna i döden jag ginge
allt för så vänt ett vif.

Men kungen skakade sitt hufvud grå,
och en tår stod klar i hans ögonvrå.

KUNGEN:

Vare den gyllene harpan din! —
men litet förstår du trollets sinn'.

Väl kan du vilddjurs grymhet dämpa:
annat är att mot trollet kämpa.

Mot stenhårt bröst är din sång för svag,
icke det veknar för harposlag.

Ty tag de vapen, som trollet mig skänkt,
den falske prins, som så djupt mig kränkt!

Svärdet är godt, från dvärgar röfvadt,
men ännu i ärlig strid ej pröfvadt.

och svennen svärdet i handen tog,
vägde det lätt och klingan drog.

En väldig stålsköld i salen hängde:
med kraft det dråpliga svärd han svängde.

Det blixtrade till, — med mäktig klang
skölden i tvänne halfvor sprang.

På egghvass klinga ett spår man ej såg,
och svennen mälte, så glad i håg:

SVENNEN:

Farväl, o kung! — din gåfva var god,
så drar jag åstad med lustigt mod.

Så vandrar jag ut i den vida verld,
och der sång ej hjälper, jag tar till svärd.

Till fjerran land nu svennen går
att väna jungfrun vinna;
när han den gyllne harpan slår,
är vägen lätt att finna.

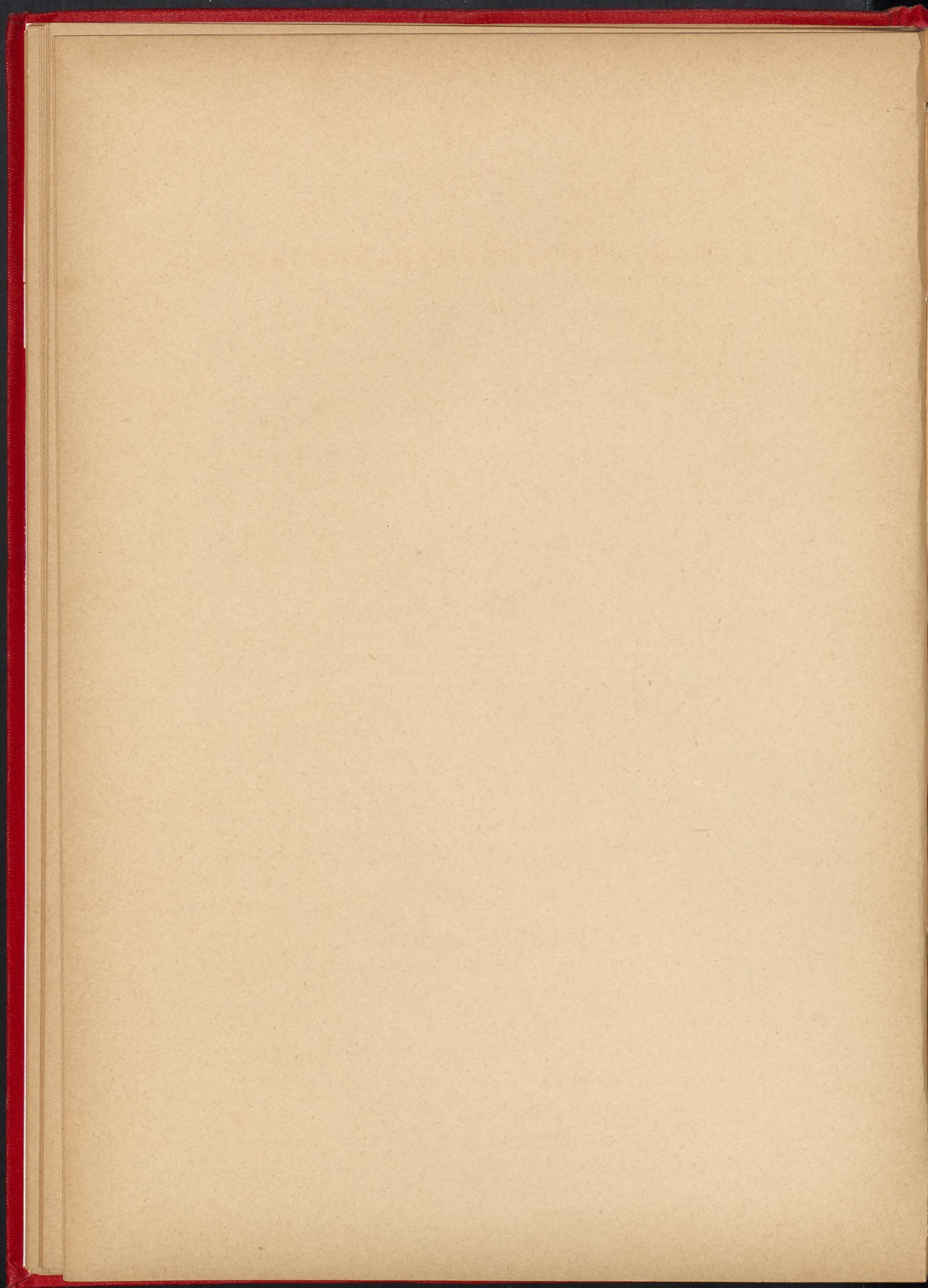
Han vandrar öfver fjäll och mo
och genom strömmar strida;
han söker utan rast och ro
i hela verlden vida.

IV.

BEFRIELEN

När svennen gått genom många land,
kom han en qväll till hafvets strand.

En hvinande storm öfver djupet drog
och till skum den kokande vågen slog.

Vid en stockeld under en klippa satt
en hexa och qvad i den mörknande natt.

HEXAN:

Brinn, brinn, brasan min!
hexan vakar för sonen sin.

Ungersven, om du vill öfver,
gif mig din sköld, och jag stormen söfver!

SVENNEN:

Tag den gerna! — Med hjälm och svärd
har jag nog af vapen för min pilgrimsfärd.

Då slocknade elden, och i samma stund —
plötsligt, som det varit en villa —
hafvet, upprördt i sin innersta grund,
låg som en spegel stilla.

Mot stranden sam en sprutande hval
i den månskensljusa natten,
drog på en farkost af musselskal
svennen öfver hafvets vatten.

När han åter gått genom många land,
kom han omsider till öknens rand.

Öfver brännhet mark en stormvind lopp
och hvirflade sanden som en molnvägg opp.

I brokigt tält vid sin slända satt
en hexa och qvad i den mörknande natt.

HEXAN:

Spinn, spinn, sländan min!
hexan spinner åt sonen sin.

Ungersven, om du vill öfver,
gif mig din hjälm, och jag stormen söfver!

SVENNEN.

Tag den! — Ännu jag har mitt svärd,
hjelper mig nog fram på min pilgrimsfärd.

Sagdt, — och i samma ögonblick
teg stormen som genom ett under:
en skuggrik väg genom öknen gick
mellan källsprång i de doftande lunder.

En dvärg körde fram med silkestöm
ett spann af zebrafålar,
och svennen for som i en lycklig dröm
öfver öknen mot morgonsolens strålar.

Och när han sökt genom alla land,
kom han till ett berg, som stod i brand.

Ur en håla i berget en eldström bröt
och milsbredt fram öfver vägen flöt.

Innerst i hålan vid en kittel satt
en hexa och qvad under hesa skratt.

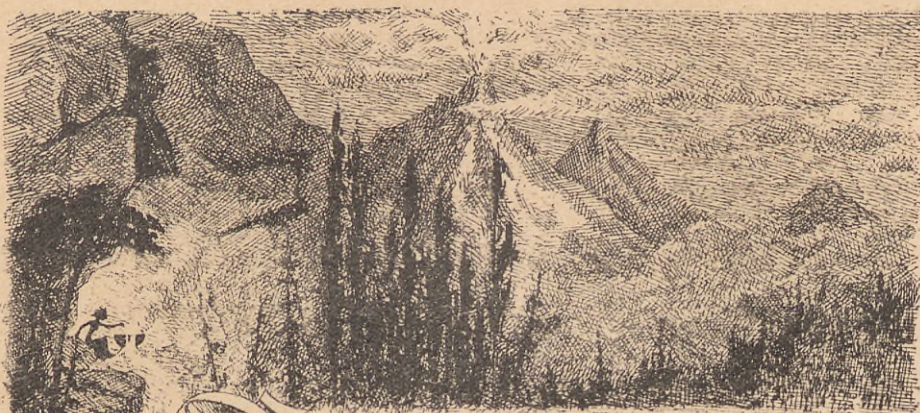
HEXAN:

Rinn, rinn, kitteln min!
hexan kokar åt sonen sin.

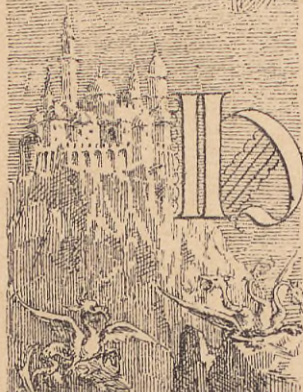
Ungersven, om du vill öfver,
gif mig ditt svärd, som hexan behöfver.

SVENNEN:

Leda troll, nu förstår jag din list:
döden vore du värd förvisst.

Så slog han den sjudande kitteln kull,
hexan i elden med det samma,
och han såg en syn, så underfull,
när berget hörde upp att flamma.

Högst på dess kam låg ett praktfullt slott,
af månghöfdade drakar vaktadt:
nu hade svennen omsider nått!
det mål han eftertraktat.

Drog så med oförfärdt mod
svennen uppför berget, der slottet stod.

Med smekande sång och harpoklang
de grymme drakar till ro han tvang.

Och när han kommit till borgaled,
sänkte sig vindbron sjelfmant ned;

porten sprang upp vid hans strängalek:
derinne satt prinsessan, så sorgsen och blek.

Hon blickade tårfullt mot himlen opp
och sjöng med ett hjerta utan tröst och hopp.

PRINSESSAN:

Dag kommer åter,
men aldrig min ro,
förrän grafven upplåter
sitt skyddande bo.

I morgon, när det dagas,
mitt bröllop skall stå:
ingen till den svagas
räddning vill gå.

Sorgligt mände qvida
liten fågel i bur:
min längtan flyger vida
öfver fängelsemur.

Fjerran går vännen,
som i hjertat jag bär,
den trofaste svennen,
som höll mig så kär.

Mycket jag brutit,
men mest emot dig:
flärden hade knutit
sitt guldnät kring mig.

O kunde du förlåta,
att jag vållat dig harm!
O kunde jag få gråta
mig till ro vid din barm!

Men fåfängt dig kallar
min bäfvande röst:
verldshafvet svallar
mellan mig och min tröst!...

Så bär jag mitt öde
och förtror mig åt Gud:
trollet mig döde,
men jag blir ej dess brud!

Då ropade svennen högt hennes namn,
och prinsessan flög i hans öppna famn.

Men i höganloftssal satt trollet och log,
och svennen med hast på harpan slog.

Tre hundra hofmän stängde bron,
sju hundra stodo kring trollets tron.

Så snart de fått höra harpolåten,
strax vardt det slut med hela ståten.

De bälde kämpar togo i ring
och dansade vid harpans toner kring.

Trollet hotade, trollet bad;
de dansade blott lika lustigt åstad.

Och trollet sände sina tigrar fram,
men tigrarna vordo så spaka som lam.

De närmade sig smeksamt och lade sig till slut
vid svenns fötter med sakta tjut.

Då vredgades trollet och riste sitt skägg
och ryckte sin kopparklubba från vägg.

TROLLET:

Drakar du döfvade,
moder min brände;
vännen, mångpröfvade,
från mig du vände.

Nu jag dig löna skall,
sångare lede:
gräsligt du röna skall
trollfurstens vrede.

Slängde då svennen sin harpa åt sidan
och drog med mannamod svärdet ur skidan.

Väldiga dråpslag skiftades nu,
men till sist flög trollets klubba i tu.

Tog så svennen och klöf på stället
trollet från hjessan till fotabjället.

Och i samma stund var förtrollningen bruten,
som hållit prinsessan i bojor sluten.

Stor vardt glädjen i konungens hof
bland kämpar och tärnor alla,
de sjöngo den lyckosamme svennens lof,
och kungen till bröllop lät kalla.

I veten det väl:
svennen bar sorgen för henne.

Och bröllopet stod i dagarne sju,
— o kunde man rätt sig besinna! —
och svennen och prinsessan de lefva väl ännu,
förstoden I endast dem finna.

I veten det väl:
svennen bar sorgen för henne.

